

*Негодченко В. О.,**кандидат юридичних наук, доцент,
здобувач**Харківського національного університету внутрішніх справ*

СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ПРИНЦИПІВ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Анотація. У статті встановлено, що принципи державної інформаційної політики України є універсальними постійними орієнтирами для усіх суб'єктів забезпечення (формування та реалізації) державної інформаційної політики на досягнення предметно сформульованих та кількісно визначених цілей такої політики; вони визначають спрямованість процедурного змісту діяльності зазначених суб'єктів, межі та специфіку управлінської діяльності у напрямі забезпечення інформаційних прав і свобод громадян, інформаційних потреб суспільства та держави в умовах глибинного та динамічного проникнення інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери суспільного життя. Показано, що принципи державної інформаційної політики виражають основоположні правила, безумовне дотримання яких створить необхідні передумови для входження українського інформаційного простору до світового, подальшого розвитку інформаційної сфери та прискорення її адаптації до європейських правових норм та стандартів. Зроблено висновок, що саме мета та завдання державної інформаційної політики визначають систему принципів, на яких вона повинна будуватися. Запропоновано власний підхід до класифікації принципів державної інформаційної політики, які доцільно поділити на такі групи: 1) загальні принципи (принципи, дотримання яких є обов'язковим у формуванні та реалізації будь-якої державної політики, оскільки вони відображають загальні тенденції формування та реалізації державної політики загалом); 2) спеціальні принципи (принципи, які враховують усю специфіку функціонування інформаційної сфери, відображають вимоги до побудови в Україні високорозвиненого інформаційного суспільства). Розкрито зміст зазначених принципів.

Ключові слова: державна інформаційна політика, принципи, суб'єкти, формування політики, реалізація політики, інформаційний простір, інформаційна сфера, інформаційне суспільство.

Постановка проблеми. Необхідність з'ясування сутності принципів державної інформаційної політики, окреслення їх кола та надання ґрунтовної характеристики кожного запропонованого принципу зумовлюється зростанням кількості загроз національній безпеці в інформаційній сфері (зокрема, виникненням нових загроз, пов'язаних із використанням сучасних інформаційних технологій впливу на свідомість громадян), що вимагає вироблення адекватного адміністративно-правового механізму протидії їм, їх усунення або мінімізації їх негативних наслідків. Передумовою ефективності та результативності будь-якої державної політики, зокрема інформаційної, є вироблення виваженого наукового підходу до з'ясування її теоретичних засад. У зв'язку із цим виникає потреба у виробленні якісно нової державної інформаційної політики, в основі якої

мають знаходитись загальна мета (стратегічна ціль), завдання, що сприяють досягненню поставленої мети, та система відповідних принципів, на яких вона повинна формуватися і реалізовуватися. Виокремлення принципів, на яких має будуватися державна інформаційна політика, та надання їх характеристики дозволить більш детально з'ясувати сутність такої політики, сформулювати пропозиції та рекомендації до нормативно-правових актів щодо підвищення ефективності політики, приведення її у відповідність до світових стандартів у цій сфері.

У юридичній науці окремі теоретичні та практичні аспекти становлення та розвитку державної інформаційної політики розглядали такі науковці, як І. Арістова, Л. Березовець, В. Білоус, А. Гальчинський, В. Горбатенко, О. Дубас, В. Журавський, М. Згуровський, А. Колодюк, О. Литвиненко, Є. Макаренко, О. Маруховський, І. Огірко, В. Парфенюк, Г. Почепцов, В. Скалацький, О. Скаленко, О. Соснін, В. Тронь, С. Чукут, О. Шевчук та ін. Проте аналіз праць зазначених учених дозволив дійти висновку про недостатню дослідженість системи принципів державної інформаційної політики в Україні. У наукових розробках основна увага приділяється переважно визначенню поняття «державна інформаційна політика», з'ясуванню основних завдань такої політики та виокремленню її пріоритетних напрямів.

На нашу думку, приділення недостатньої уваги такій базовій категорії, як принцип, під час формування та реалізації державної інформаційної політики може мати наслідком недостатній стан захищеності життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави в інформаційній сфері. Саме принципи закладають ті ключові засади, якими повинні керуватись органи державної влади, органи місцевого самоврядування (їх посадові особи) та інші суб'єкти-учасники інформаційних правовідносин під час забезпечення (формування та реалізації) державної інформаційної політики України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до поглядів учених-адміністративістів під принципом слід розуміти: 1) первоначало, керівну ідею, основне правило поведінки [1, с. 39]; 2) знання про загальні закономірності, закладені законодавцем у нормі права, які використовуються у практичній діяльності виконавцями цих норм [2].

У рамках нашого дослідження також важливого значення набуває розкриття змісту принципів права, оскільки з їх урахуванням має формуватися правова політика, що є формою реалізації державної політики. На думку Л. Явича, А. Васильєва та В. Ронжина, принципи права – це ідеї, теоретичні, нормативно-керівні положення того чи іншого виду людської діяльності, які конкретизуються у змісті правових норм та об'єктивно зумовлені матеріальними умовами існування суспільства [3, с. 64; 4, с. 236; 5, с. 34].

Існує інший підхід, відповідно до якого принципи права розуміються як керівні ідеї, об'єктивно властиві праву відправні

начала, незаперечні вимоги (позитивні зобов'язання), які ставлять до учасників суспільних відносин для гармонійного поєднання індивідуальних, групових і громадських інтересів та визначають зміст і спрямованість правового регулювання, відображають найважливіші закономірності соціально-економічної формації [6, с. 221; 7, с. 79, 93; 8, с. 212].

Зважаючи на викладене, слід зазначити, що принципи права мають універсальний, загальнообов'язковий та імперативний характер, що дозволяє застосовувати їх у будь-якій ситуації, яка регулюється нормами права. Саме на них будується весь механізм правового регулювання відносин, що виникають у різних сферах суспільного життя. Принципи права обов'язково повинні враховуватися суб'єктами правотворчості під час формування державної політики, зокрема інформаційної, а також у процесі реалізації зазначеної політики.

На нашу думку, під принципами державної інформаційної політики слід розуміти сукупність закріплених у правових нормах об'єктивно зумовлених та взаємопов'язаних керівних положень, які покладені в основу державної інформаційної політики та якими мають керуватися відповідні суб'єкти під час формування такої політики і її реалізації для втілення стратегічного курсу держави в інформаційній сфері.

Принципи державної інформаційної політики України є універсальними постійними орієнтирами для усіх суб'єктів забезпечення (формування та реалізації) державної інформаційної політики на досягнення предметно сформульованих та кількісно визначених цілей такої політики; вони визначають спрямованість процедурного змісту діяльності зазначених суб'єктів, межі та специфіку управлінської діяльності у напрямі забезпечення інформаційних прав і свобод громадян, інформаційних потреб суспільства та держави в умовах глибинного та динамічного проникнення інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери суспільного життя.

Принципи державної інформаційної політики виражають основоположні правила, безумовне дотримання яких створить необхідні передумови для входження українського інформаційного простору до світового, подальшого розвитку інформаційної сфери та прискорення її адаптації до європейських правових норм та стандартів. Це дозволяє дійти висновку, що саме мета та завдання державної інформаційної політики визначають систему принципів, на яких вона повинна будуватися.

Закріплення на рівні відповідних нормативно-правових актів системи принципів державної інформаційної політики дозволить запропонувати оптимальну модель їх реалізації (визначити процесуальні та процедурні засади їх реалізації). Сьогодні на рівні нормативно-правових актів не визначено кола принципів державної інформаційної політики. Лише у проекті закону України «Про основні засади державної інформаційної політики» наводиться їх вичерпний перелік, який найбільш повно відображає спрямованість державної інформаційної політики, визначає межі та специфіку управлінської діяльності у напрямі забезпечення інформаційних прав і свобод громадян, інформаційних потреб суспільства та держави в умовах глибинного та динамічного проникнення інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери суспільного життя. На нашу думку, перелік принципів державної інформаційної політики, викладений у проекті закону України «Про основні засади державної інформаційної політики», не є досконалим, оскільки в ньому не враховано основних вимог, що висуваються до державної політики, проте його можна брати за основу під час вироблення авторської систем принципів.

На науковому рівні питанням визначення переліку принципів державної інформаційної політики неодноразово приділялася увага вчених із різних галузей права. Отже, вважаємо за необхідне розглянути основні підходи науковців до з'ясування переліку зазначених принципів, що дозволить нам визначитись із власним підходом до їх класифікації.

Так, зокрема, І. Арістова зазначає, що «<...> у формуванні концепції державної інформаційної політики України варто виходити з необхідності прийняття таких базових принципів: відкритості інформаційної політики; рівності інтересів усіх учасників інформаційних відносин; системності; пріоритетності вітчизняного виробника; непротирічності – головні заходи повинні бути спрямовані на забезпечення державних інтересів України, але не суперечити соціальним інтересам громадян країни; соціальної орієнтації – фінансування державою тільки того, що спрямовано на інформаційний розвиток соціальної сфери; пріоритету права перед силою» [9, с. 127].

На наш погляд, у період проведення інтенсивної євроінтеграційної політики цікавою та актуальною стає класифікація М. Пахніна, який зазначає, що виходячи з функцій інформаційної сфери та політики європейської інтеграції України, державна інформаційна політика повинна спиратися на такі базові принципи: відкритості; рівності інтересів; системності; пріоритетності вітчизняного виробника; соціальної орієнтації; патріотизму; пріоритетності права [10, с. 88–89].

Вважаємо, що класифікації І. Арістової та М. Пахніна є надто узагальненими, тобто такими, що недостатньо деталізують усі необхідні нині принципи державної інформаційної політики України. Запропонований науковцями перелік принципів державної інформаційної політики має переважно узагальнювальний характер, що дозволяє говорити про виділення у ньому принципів, на яких має базуватися державна політика в будь-якій сфері суспільного життя. Що ж стосується самої специфіки функціонування інформаційної сфери, то в цьому переліку принципів вона не знайшла свого детального відображення. Крім того, зважаючи на тривалий час, що пройшов з моменту формулювання зазначених принципів державної інформаційної політики, зміни, що відбуваються в інформаційному просторі нашої держави, стрімкий розвиток інформаційно-телекомунікаційних технологій, прояв нових загроз належному функціонуванню інформаційної сфери, необхідно систематично вносити корективи до наявного категоріального апарату державної інформаційної політики (як у частині уточнення їх стратегічної мети та завдань, так і до оновлення переліку принципів такої політики з їх обов'язковою систематизацією).

Особливої уваги заслуговує класифікація принципів державної інформаційної політики А. Плитка, який пропонує зазначені принципи розглядати як системне явище та поділяє їх на принципи формування державної інформаційної політики, принципи її реалізації та базові принципи [11, с. 61–79]. На нашу думку, запропонований підхід до виокремлення принципів державної інформаційної політики у вигляді цілісної системи є найбільш оптимальним, оскільки у ньому враховано як принципи, яких необхідно дотримуватись під час формування та реалізації державної політики у будь-якій сфері суспільного життя (тобто ті, які є базовими; без їх дотримання неможливо сформувати ефективну модель державної політики та розробити і впровадити дієвий механізм її реалізації), так і принципи, що враховують усю специфіку функціонування інформаційної сфери, відображають вимоги до побудови в Україні високорозвиненого інформаційного суспільства, забезпечать баланс пу-

бличних (суспільних) і приватних інтересів та інформаційних потреб громадян, суспільства та держави.

У результаті аналізу наявних підходів науковців щодо виокремлення принципів державної інформаційної політики можна дійти висновку про відсутність усталеної думки щодо визначення принципів державної інформаційної політики та їх класифікації, що створює прогалину у праворозумінні та є підґрунтям для двоякого тлумачення ключових засад існування державної інформаційної політики.

Зважаючи на вищезазначене, вважаємо за можливе запропонувати власний підхід до класифікації принципів державної інформаційної політики, які доцільно поділити на такі групи: 1) загальні принципи (принципи, дотримання яких є обов'язковим під час формування та реалізації будь-якої державної політики, оскільки вони відображають загальні тенденції формування та реалізації державної політики загалом); 2) спеціальні принципи (принципи, які враховують усю специфіку функціонування інформаційної сфери, відображають вимоги до побудови в Україні високорозвиненого інформаційного суспільства). Розглянемо зазначену класифікацію принципів державної інформаційної політики більш детально.

Загальними принципами державної інформаційної політики є: верховенства права та законності; гласності (відкритості); системності (комплексності), наукової обґрунтованості та плановості. Звісно, принципи верховенства права та законності є визначальними під час формування та реалізації державної політики у будь-якій сфері суспільного життя. У юридичній науці більшість науковців дотримуються думки щодо доцільності розмежування зазначених принципів. Проте необхідною умовою забезпечення верховенства права є дотримання вимог законності, що дозволяє говорити про необхідність дослідження зазначених принципів у їх сукупності як універсальних мегапринципів, зважаючи на їх взаємодоповнювальний та взаємозалежний характер.

Дотримання принципу гласності (відкритості) державної інформаційної політики дозволяє запровадити відкриту інформаційну політику в публічному секторі. Зміст такої політики полягає у повному та об'єктивному інформуванні громадськості про внутрішню і зовнішню політику держави, врегулюванні на законодавчому рівні питання щодо права на доступ до інформації, зокрема до інформації, яка становить суспільний інтерес.

Значення принципу системності (комплексності) державної інформаційної політики полягає у присвоєнні єдиного комплексного характеру процесу формування такої політики (зокрема, інформаційного законодавства) за допомогою застосування механізму правового регулювання, вибору оптимального поєднання його цілей та завдань для забезпечення цілеспрямованого правового впливу на відповідний об'єкт. У результаті це має привести до недопущення суперечливості нормативно-правових актів, надання їм єдиного комплексного характеру, що дозволить їх узгодити із загальною системою права та сформувати ієрархічно структуровану систему нормативно-правових актів, які визначають механізм реалізації державної інформаційної політики та створюють умови для взаємодії його елементів. Як приклад дотримання принципу системності державної інформаційної політики можна навести необхідність застосування системного підходу до впровадження електронного документообігу, що взаємодіє в інтегрованій електронній інформаційно-аналітичній системі державних органів, яка призначена насамперед для забезпечення міжвідомчої інформаційної взаємодії.

За допомогою принципу наукової обґрунтованості можливо досягти оптимального поєднання наукових здобутків та передового практичного досвіду в напрямі забезпечення стратегічного курсу держави в інформаційній сфері. Варто зазначити, що організація наукових досліджень є однією з необхідних умов функціонування високорозвиненого інформаційного суспільства, орієнтованого на підвищення якості життя громадян, забезпечення конкурентоспроможності України. Результатом дотримання принципу наукової обґрунтованості державної інформаційної політики може бути створення національних інноваційних структур (наукових парків та технопарків), що дозволить розробити та впровадити конкурентоспроможні вітчизняні інформаційно-комунікаційні технології у відповідній сфері суспільного життя.

Не можна применшувати значення принципу плановості державної інформаційної політики, оскільки саме завдяки йому здійснюється стратегічне та тактичне планування такої політики, визначаються ключові напрями розвитку та структуризації національного інформаційного ринку, вживаються заходи щодо вироблення довгострокової державної стратегії розвитку інформаційної сфери, оптимізації правового регулювання відносин в інформаційній сфері, визначаються основні етапи зазначених процесів, терміни їх виконання та основні виконавці.

Що стосується спеціальних принципів державної інформаційної політики, то слід зазначити, що саме з їх дотриманням відбувається безпосередній процес формування та реалізації державної інформаційної політики. Вони характеризуються як процес формування, так і процес реалізації такої політики. На нашу думку, спеціальними принципами державної інформаційної політики є такі: 1) захисту національних інтересів, зокрема у сфері інформаційної безпеки; 2) пріоритету прав і свобод людини, зокрема права кожного на вільне одержання, використання, поширення та зберігання інформації; 3) гармонізації (забезпечення балансу) інтересів людини, суспільства та держави в інформаційній діяльності; 4) сприяння пріоритетному розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (вітчизняної інформаційної продукції); 5) гармонізації інформаційного законодавства; 6) недопущення незаконного розповсюдження, використання і порушення цілісності інформації (забезпечення охорони і захисту інформації); 7) пропорційності та адекватності заходів захисту інформації від реальних та потенційних ризиків; 8) забезпечення незалежності засобів масової інформації з одночасним недопущенням зловживання ними свободою власної діяльності; 9) мінімізації негативного інформаційного впливу. Розглянемо зазначені принципи.

Реалізація принципу захисту національних інтересів, зокрема у сфері інформаційної безпеки, полягає у розробленні скоординованих заходів щодо розвитку інформаційного суспільства та суспільства знань з урахуванням особливостей розвитку держави; дозволяє здійснити перехід від економіки з паливно-сировинною спрямованістю до економіки, заснованої на знаннях, досягти скорочення кількості загроз національній безпеці (зокрема, загроз, пов'язаних з активним використанням Інтернету і мобільного зв'язку для пропаганди протиправної діяльності), тобто забезпечити дієвий захист інформаційного суверенітету України. Дотримання зазначеного принципу дозволяє вжити заходів щодо гарантування безпеки інформаційно-телекомунікаційних систем органів державної влади та органів місцевого самоврядування, інформаційно-телекомунікаційних систем, які функціонують в інтересах управління державою, задовольняють потреби оборони та безпеки держави,

кредитно-банківських та інших сфер національної економіки.

Принцип пріоритету прав і свобод людини полягає в тому, що кожній особі надається право на вільне одержання, використання, поширення та зберігання інформації, вільне вираження власних поглядів; держава гарантує кожній людині захист на належному рівні права на інформацію, авторських та суміжних прав. Результатом дотримання зазначеного принципу державної інформаційної політики може стати усунення «інформаційної нерівності» різних верств населення; забезпечення рівномірного доступу до комп'ютерних та телекомунікаційних засобів; підвищення рівня комп'ютерної та інформаційної грамотності населення, зокрема шляхом впровадження нових методів навчання із застосуванням сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій. Особлива увага також має приділятися сприянню задоволенню інформаційних потреб закордонних українців.

Гармонізація (забезпечення балансу) інтересів людини, суспільства та держави в інформаційній діяльності досягається у результаті налагодження взаємодії усіх суб'єктів, що беруть участь у розбудові інформаційного суспільства, із широким залученням органів державної влади та органів місцевого самоврядування, інституцій громадянського суспільства, а також приватного сектора економіки. Результатом такого балансу має стати забезпечення впровадження інформаційно-телекомунікаційних технологій в усі сфери суспільного життя, надання якісних інформаційних та телекомунікаційних послуг, удосконалення інформаційної інфраструктури, врахування громадської думки щодо пріоритетів та перспектив розвитку інформаційного суспільства, прийняття виважених державних управлінських рішень, у яких враховано перспективи використання інформаційно-комунікаційних технологій у напрямі підвищення якості життя громадян, створення належних умов для функціонування приватного сектора економіки.

Принцип сприяння пріоритетному розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (вітчизняної інформаційної продукції) являє собою вимогу щодо впровадження сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій в усі сфери життєдіяльності суспільства та держави, створення високоякісних національних електронних інформаційних ресурсів, які повинні використовуватися в інформаційному обміні, зниження рівня інформаційної залежності України від зарубіжних інформаційних ресурсів. Названий принцип фактично вимагає сприяння з боку відповідних органів державної влади та місцевого самоврядування підприємницькій діяльності у сфері інформаційно-комунікаційних технологій шляхом вироблення системи правових, адміністративних та економічних процедур, які стимулюватимуть попит на вітчизняну інформаційну продукцію, залучення інвестицій (зокрема, зарубіжних донорів) в інформаційно-комунікаційні технології.

Дотримання принципу гармонізації інформаційного законодавства дозволяє вжити заходів щодо удосконалення законодавства з питань регулювання суспільних відносин в інформаційній сфері, його адаптації до європейських правових норм та стандартів у цій сфері.

Зміст принципу недопущення незаконного розповсюдження, використання і порушення цілісності інформації (забезпечення охорони і захисту інформації) полягає у необхідності: а) вжиття заходів щодо недопущення використання інформаційно-комунікаційних технологій для вчинення кримінальних правопорушень, наприклад, шахрайства, крадіжок та вимагання; б) вироблення дієвого механізму протидії активному викорис-

танням мережі Інтернет та засобів мобільного зв'язку для пропаганди протиправної діяльності; в) вжиття цілеспрямованих заходів щодо захисту державних інформаційних ресурсів, зокрема у напрямі протидії розповсюдженню комп'ютерних вірусів, програмних і апаратних закладок, а також витоку інформації технічними каналами та за рахунок несанкціонованих дій тощо.

Принцип пропорційності та адекватності заходів захисту інформації реальним та потенційним ризикам полягає не лише в необхідності своєчасного виявлення, оцінки і прогнозування загроз інформаційній безпеці та їх запобіганню (або мінімізації їх негативних наслідків та їх ліквідації), а й у необхідності забезпечення балансу публічних та приватних інтересів (тобто мета обмежень, пов'язаних із захистом інформації, має бути вагомою, а відповідні заходи обґрунтованими, доцільними та мінімально обтяжливими для осіб, чії права обмежуються). Дотримання зазначеного принципу вимагає прийняття виважених управлінських рішень, ключовими характеристиками яких мають стати цільова та адресатна адекватність.

Значення принципу забезпечення незалежності засобів масової інформації з одночасним недопущенням зловживання ними свободою власної діяльності в контексті забезпечення державно-інформаційної політики не викликає жодних сумнівів. По-перше, це зумовлено необхідністю остаточного чіткого визначення юридичного статусу засобів масової інформації, зокрема тих, діяльність яких пов'язана зі створенням виключно електронних інформаційних ресурсів. По-друге, пріоритетністю створення умов для забезпечення незалежності та плюралізму засобів масової інформації, а також їх залучення до обговорення проблем розвитку інформаційного суспільства [12]. По-третє, значущістю створення прозорих механізмів упорядкування відносин власності щодо засобів масової інформації. По-четверте, необхідністю недопущення випадків маніпулювання окремими засобами масової інформації громадською думкою, зокрема шляхом поширення недостовірної, упередженої або неправдивої інформації. По-п'яте, наявністю численних випадків порушення професійних прав журналістів, втручання в редакційну політику з боку власників засобів масової інформації, адміністративного тиску органів державної влади та органів місцевого самоврядування на журналістів, переслідувань за критичні матеріали тощо.

Дотримання принципу мінімізації негативного інформаційного впливу у процесі забезпечення державної інформаційної політики дозволяє створити умови щодо недопущення негативного впливу інформації на систему суспільних цінностей, фізичний, психічний, інтелектуальний та моральний розвиток людини (особливо дітей), мінімізувати негативні наслідки функціонування інформаційно-комунікаційних технологій. В умовах сьогодення зазначений принцип державної інформаційної політики набуває особливої значущості та актуальності в контексті ведення проти України інформаційної війни.

Висновки. Таким чином, можна дійти висновку, що у структурі принципів державної інформаційної політики слід виходити із пріоритетності, домінування того або іншого принципу на певному напрямі інформаційної політики. Наприклад, ефективна державна інформаційна політика будуватиметься на принципі наукової обґрунтованості, але особливо він важливий у її формуванні, визначенні цілей, пріоритетних напрямів, способів і механізмів вирішення поставлених завдань. Або, наприклад, принцип системності (комплексності) означає важливість і необхідність обліку комплексної дії інформації на

всі сфери життєдіяльності суспільства та його суб'єктів. У разі недостатньої уваги до цього принципу або його ігнорування з боку розробників державної інформаційної політики реалізація прийнятих у цій сфері рішень може стати надзвичайно проблематичною або матиме соціально-негативні наслідки.

Гарантією ефективної реалізації принципів державної інформаційної політики є їх належне нормативно-правове закріплення. В Україні сьогодні відсутній нормативно-правовий акт, положення якого визначають концептуальні засади державної інформаційної політики (зокрема, її мету, завдання та принципи). Таким чином, вважаємо за необхідне наголосити на важливості закріплення на законодавчому рівні системи принципів державної інформаційної політики. Зважаючи на те, що сьогодні вже розроблено проект закону України «Про основні засади державної інформаційної політики», у якому частково сформульовано означені принципи, його можна взяти за основу та доповнити запропонований законодавцем перелік принципів.

Література:

1. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс : [підручник] / за заг. ред. О. Бандурки. – Х. : Золота миля, 2011. – 584 с.
2. Шамрай І. Проблеми впровадження принципу гуманізму в адміністративну діяльність міліції України / І. Шамрай // Наука і правоохорона. – 2013. – № 3 (21). – С. 89–95.
3. Явич Л. О принципе научности в работе советского государственного аппарата / Л. Явич // Правоведение. – 1967. – № 2.
4. Теория государства и права : [учебник для вузов] / [А. Айзенберг, А. Васильев, Г. Котляревский и др.] ; под ред. А. Васильева. – 2-е изд. исправ. и допол. – М. : Юридическая литература, 1983.
5. Ронжин В. О понятии и системе принципов социалистического права / В. Ронжин // Вестник МГУ. Серия «Право». – 1977. – № 2.
6. Скакун О. Теорія держави і права : [підручник] / О. Скакун. – пер. з рос. – Х. : Консул, 2009.
7. Ведерников Ю. Теория держави і права : [навчальний посібник] / Ю. Ведерников, В. Грекул. – 4-те вид. доповн. і перероб. – К. : Центр навч. л-ри, 2005.
8. Рабинович П. Основы загалної теорії права і держави : [навчальний посібник] / П. Рабинович. – 3-те вид. зі змін. і допов. – К. : ІСДО, 1995.
9. Арістова І. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти : [монографія] / І. Арістова ; за заг. ред. д. ю. н., проф. О. Бандурки. – Х. : Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2000. – 368 с.
10. Пахнін М. Принципи, завдання та інструменти державної інформаційної політики України в сучасних умовах / Л. Пахнін / Теорія та практика державного управління. – Вип. 3 (46) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/trpdu/2014-3/doc/1/12.pdf>.
11. Плитко А. Государственная информационная политика Российской Федерации: понятия, принципы и направления реализации : дисс. ... докт. полит. наук : спец. 23.00.02 «Политические институты и процессы» / А. Плитко. – М., 2005 – 158 с.
12. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки : Закон України від 9 січня 2007 р. № 537-V // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 12. – Ст. 102.

Негодченко В. О. Современный подход к классификации принципов государственной информационной политики Украины

Аннотация. В статье доказано, что принципы государственной информационной политики Украины являются универсальными постоянными ориентирами для всех субъектов обеспечения (формирования и реализации) государственной информационной политики на достижение предметно сформулированных и количественно определенных целей такой политики; они определяют направленность процедурного содержания деятельности указанных субъек-

тов, определяют границы и специфику управленческой деятельности в направлении обеспечения информационных прав и свобод граждан, информационных потребностей общества и государства в условиях глубокого и динамического проникновения информационно-коммуникационных технологий во все сферы общественной жизни. Показано, что принципы государственной информационной политики выражают основополагающие правила, безусловное соблюдение которых создаст необходимые предпосылки для вхождения украинского информационного пространства в мировое, дальнейшего развития информационной сферы и ускорения ее адаптации к европейским правовым нормам и стандартам. Сделан вывод, что именно цель и задачи государственной информационной политики определяют систему принципов, на которых она должна строиться. Предложен собственный подход к классификации принципов государственной информационной политики на такие группы: 1) общие принципы (принципы, соблюдение которых является обязательным при формировании и реализации любой государственной политики, поскольку они отражают общие тенденции формирования и реализации государственной политики в целом); 2) специальные принципы (принципы, учитывающие всю специфику функционирования информационной сферы, отражающие требования к построению в Украине высокоразвитого информационного общества). Раскрыто содержание указанных принципов.

Ключевые слова: государственная информационная политика, принципы, субъекты, формирование политики, реализация политики, информационное пространство, информационная сфера, информационное общество.

Nehodchenko V. Modern approach to classification principles of state information policy Ukraine

Summary. It is established that the principles of the state information policy Ukraine is a universal constant reference points for all business software (development and implementation) public information policy to achieve the object defined and quantified objectives of this policy; they determine the orientation of procedural content activities of these entities, define the limits and specific management activities in order to ensure information rights and freedoms, the information needs of society and the state in terms of deep and rapid penetration of information and communication technologies in all spheres of public life. It is shown that the state information policy principles express the fundamental rules unconditional observance of which will create the necessary conditions for entering the Ukrainian information space to the world, further development of the information sector and accelerating its adaptation to European legal standards. It was concluded that it is objective and task state information policy defining system of principles on which it should be built. A specific approach to classification principles of public information policy, which should be divided into the following groups: 1) general principles (principles, compliance with which is required in the formulation and implementation of any public policy because they reflect general trends shaping and implementing public policy in general); 2) specific principles (principles that take into account all the specifics of the information sector, reflecting the requirements for building a highly developed information society Ukraine). The content of these principles.

Key words: public information policy, principles, subjects of policy, implementation of policy, information space, information sphere, information society.